

הלכה ערוכה

תשובות ופסקים שנחברו בבית ההוראה

רשת בתי הוראה
הוראה ספלה
בראשות הגאב"ד הנאמן הגדול
רבי אברהם צבי הכהן שליט"א
ובקול הסידים שיכון ה בני ברק

פר' שמות תשפ"ב | גליון ד'

ש"ת ערוכות בקצרה

הכרעות ברורות ותשובות קצרות שנתקבלו ונשמעו
מפי מורינו הגאב"ד שליט"א בקו בית ההוראה

שאלה: אשה שנוהגת להתפלל ג' פעמים ביום, אך כלילות שבת קודש אין לה זמן מחמת טירדות הבית וההכנות לסעודת שבת, האם יכולה להקל בתפלת ערבית?

תשובה: מעיקר הדין הרי תפלת ערבית רשות, ונשים מקילות בה, כמו שכתבו המג"א (רצ"ט, טז) והמ"ב (ק"ו, ד') שרוב הנשים מתפללות רק שחרית ומנחה. לכן היה אפשר להקל.

אבל כעת, כשקיבלה על עצמה את התפילות כמנהג טוב והנהגה טובה, הרי שחלו על זה דיני 'נדר', ואם רוצה להפסיק צריכה התרת נדרים (כ"כ בפמ"ג בסוף הפתיחה להלכות תפילה). ואם כך - התשובה היא שעדיף שתתפלל תפילת ערבית אחרי הסעודה, ולא תעשה התרת נדרים, שהרי כך תמשיך גם בעתיד במנהגה הטוב.

שאלה: בחור חסידי שלומד ומתפלל בישיבה חסידית בני קהילה אחרת, האם צריך להתפלל בנוסח של בני המקום שמתפלל שם משום 'לא תתגודדו'?

תשובה: ההכרעה בזה, שדברים שבלחש, יאמר כמנהגו. ודברים שבקול רם יאמר כמנהג המקום.

שאלה: שני אחים בני משפחה אחת שיש להם זכאות מטעם 'קופת החולים' לרכישת משקפיים, אך אחד מהם אינו משתמש בזכאות זו, האם האח השני יכול לנצל את הזכות שנותנת קופת החולים לאחיו, ולקנות זוג משקפיים נוסף במקום אחיו, או שיש בזה גניבת דעת?

תשובה: אין זו רק גניבת דעת, אלא גניבה

המשך בעמוד ד

תשובה ערוכה

מאת מרדכי האב"ד שליט"א

אם מותר להוריד מזוזות מדירה שמכר, כשאין לו מזוזות אחרות

נשאלתי מאחד שמכר את דירתו, וכשעבר לדירה אחרת, השאיר את המזוזות בדירה שמכר, ורק כלילה שם לב, שכדירה החדשה אין מזוזות, אם ראוי יותר לחזור לדירה שמכר, וליטול משם את המזוזות לדירתו החדשה, כדי שלא לגור בדירה בלי מזוזות, או שאסור לו ליטול את המזוזות, ויגור בינתיים בדירה החדשה בלי מזוזות, עד שיקנה מזוזות.

מגורים בבית שאין בו מזוזות

יש חיוב מן התורה לקבוע מזוזות, מיד כשנכנס לדירתו, כמו שכתב בספר החינוך (מצוה תכ"ג): "בנה בית ונתן עליו תקרה ולא הגיח בה מזוזות מיד... כיטל עשה זה. ואף על פי שעברה השעה שהיה חייב להניחה, מזהר הוא לקובעה לעולם ככל עת שידור בבית". ובמנחת חינוך (שם) כתב, שעובר בעשה בכל רגע ורגע שאינו קובע מזוזות.

אבל אם אין לו מזוזות, כותב המג"א (סי' י"ט ס"ק א'): אם היה לכוש ציצית ונפסקו לו וכו', מיד כשנפסק מחויב לפשוט ולתקנו, משא"כ במזוזות - לא השריחו רבנן לעקור דירתו", כלומר, שאינו חייב לצאת מדירתו, אף שאין בה מזוזות, אלא חייב לעסוק בקביעת המזוזות, מיד כשיתאפשר לו.

לכאורה משמע מדברי המג"א, שכשאין לו מזוזות זמינה, אין שום איסור לדור בבית, וא"כ כשאינו מבטל עשה, כגון כשנפלה המזוזות בשבת, או כשאין לו מזוזות מזומנות, מותר לו לכתחילה לדור בבית בלא מזוזות. אבל בפתחי תשובה (יו"ד סי' רפ"ה ס"ק א') הביא את דברי הפמ"ג (או"ח סי' ל"ח א"א ס"ק ט"ו), שאם נודע לו בשבת יו"ט שאין מזוזות בפתחו, ויש לו בית אחר, חייב הוא לצאת מהבית, ורק אם אין לו בית אחר, מותר להמשיך לדור בבית. וכתב הפתחי תשובה: "ונראה דהוא הדין אפילו בחול, אם אין מזוזות נמצא בעיר, דינו כמו בשבת, ורשאי לדור בתוכו אם אין לו בית אחר, כמה שכתב המג"א בסימן י"ג סק"ח לענין ציצית, ועיין במג"א סי' י"ט סק"א ודו"ק".

מדברי הפמ"ג עולה, שכמו שאסור מדרבנן לכוש בגד בלי

המשך בעמוד ד

קו 'הלכה למעשה' - מענה הלכתי 24 שעות ביממה 03-805500

משייבים כהלכה

השמות מרמזי בית ההוראה
בשאלות שנשאלו בקו הלכה למעשה

הרה"ג ר' אהרן צבי טויב שליט"א
דומ"ץ בבית ההוראה
ור"מ בישיבת סערט ויוניץ חיפה

טיפול רפואי הגורר בעקבותיו הנחת תפילין בלילה

שאלה:

יהודי מבוגר וירא שמים מתכוונן לקראת טיפול רפואי מורכב וארוך, לרפואה שלמה. לצורך הטיפול יצטרפו להרדים אותו מהשעות המוקדמות לפנות בוקר - קודם עלות השחר, עד לאחר צאת הכוכבים של אותו יום. והנה היות וכו"ה זכה לקיים מצוות הנחת תפילין מידי יום ביומו ולא אירע שהפסיד יום מלהניח תפילין בברכה, וגם כעת נפשו אוותה לקיים מצוות תפילין בשלימות ואינו רוצה להפסיד יום זה, נפשו בשאלתו אם יכול להניח תפילין בלילה לפני שמרדימים אותו לצורך ביצוע הטיפול?

השאלה היא גם על עצם ההנחה, וגם על הברכה.

תשובה:

מעיקר הדין פטור מלהניח תפילין בלילה. ואף ש'לילה זמן תפילין', בכל זאת גזרו חז"ל שאסור להניח תפילין בלילה, שמא ישכחם וישן בהם' (סימן ל' סעיף ב). וקבעו חז"ל את דבריהם אף במקום תורה ב'שכב ואל תעשה', ולכן פטור ממצוות תפילין בלילה זה אף שלא יוכל לקיים מצוות תפילין אח"כ באותו יום.

ואף שמצאנו שיש אופנים שכן התירו בהם להניח תפילין בלילה, וכמו שנפסקה הלכה 'היה רוצה לצאת לדרך בהשכמה, מניחם, וכשיגיע זמנו ימשמש בהם ויברך, דליכא למיחש שמא ישן בהם כיון שהשכים ויצא לדרך'. (שם סעיף ג). אך אין להוכיח משם לנדוננו, כיון שדווקא באופן שיגיע זמן ההנחה ביום יהיה מחוייב במצווה יכול להניח ולברך כבר מעכשיו ואח"כ ימשמש בהם ונמצא כי מה שמניח עכשיו הוא על סמך מצוותו שיתחייב בה בהגיע זמנו, משא"כ בנידון שלנו שכיום יהיה אנוס ופטור מלהניח.

אך יש לדון אם יש להתיר לו להניח תפילין בלילה לפני ההרדמה, כיון שמבקש בכל זאת למצוא עצה לקיום המצווה. ונתלה את ההנחה שבלילה כמצוות היום שלמחרת, שהרי במצוות תפילין תחילת הלילה נידון כיום חרש.

ויש להביא ראיה כי באופן שאין חשש 'שמא ישן' - מותר להניח תפילין בלילה. וכמו שמצאנו בלשון השו"ע שהבאנו למעלה בדין היוצא לדרך בהשכמה שרשאי להניח 'דליכא למיחש שמא ישן בהם כיון שהשכים ויצא לדרך'. ובוודאי שאם קיים חשש שמא ישן גם בדרכו, וכגון שיושב בקרון, לא התירו לו להניח. ולכן נראה שבנידון דידן שעומד סמוך ונראה לטיפול הרפואי אינו יכול להירדם מפני המתת והפחד, לכאורה יש להקל ויכול להניח התפילין.

אכן, נראה שכאופן זה לא יברך. כי הנה נחלקו הראשונים בדין היוצא לדרך בהשכמה שמניח בלילה, דעת רבינו פרץ

שיכול לברך, אך שאר ראשונים חולקים עליו וסוברים שלא יברך, ומידי ספיקא לא נפקא וספק ברכות להקל. [ואין זה דומה למה שכתב בשו"ת אנ"מ (או"ח סימן י) שהתיר גם לברך בלילה, דעיי"ש שזה רק אם אנו חוששים שלא יבוא לזלזל בעצם ההנחה, וגם ששם דיבר באחד שמתעתד להניח כך במשך הרכה שנים, ולכן צידד להקל, וטעמים אלו אין שייכים כאן].

יש להציע פתרון שכן יוכל לברך על הנחת התפילין: שכיום הקודם לזה יניח התפילין בברכה לפני השקיעה וישאר כך עד אחר צאת הכוכבים, ובשעת הברכה יכוון לפטור גם זמן ההנחה שלאחר צאת הכוכבים שאז כבר יש חיוב חרש כנ"ל ויחשב שהניח תפילין ביום החדש בברכה. ואף שמצינו שם (סעיף ב) שלהישאר עם התפילין לתוך הלילה הוא 'הלכה ואין ומדין כן', נראה שבכחאי גזונא הוא שעת הדחק ויכול לעשות כן בצינעא.

העולה לדינא:

אין חיוב להניח בלילה היות חז"ל הגבילו את מצוות תפילין רק ליום בלבד, אך אם רוצה להניח בלילה רשאי אך ורק באופן שאין חשש שישן בהם.

ואודות הברכה הצענו שיניח ביום לפני השקיעה ויברך, ויכוון שהנחת התפילין היא לחיוב של היום החדש.

הרה"ג ר' שלמה צבי ז. גרינברגר שליט"א
דומ"ץ בבית ההוראה
רב ודומ"ץ דקהל 'אהבת שלום' ויוניץ אלעד

ש"ץ שטעה בתפילת מנחה של שבת

שאלה:

שליח ציבור שהתפלל מנחה של שבת קודש לפני התיבה, ובחזרת הש"ץ טעה בברכת 'אתה אחד ושמך אחד' והתחיל לומר 'אתה חונן... בנינת הנוסח של שבת. הקהל עוררו אותו מיד והעמידוהו על טעותו. כעת עומד באמצע הברכה ויש להכריע מה לעשות - האם להמשיך את הברכה של 'אתה חונן', או לתקן ולהתחיל ברכת 'אתה אחד'?

תשובה:

בגמ' ברכות (דף כא.) מובא בשם רב נחמן ששאלו את רבה בר אבוח: 'הני בני כי רב דטעו ומדכרי של חול בשבת מהו לגמור', ואמר: 'גומרין אותה ברכה'. וכן פסק בשו"ע בהלכות תפילות שבת (סימן רס"ח סעיף ב): "אם טעה והתחיל תפלת החול, גומר אותה ברכה שנוכר בה שטעה ומתחיל של שבת, לא שגא נזכר בברכת אתה חונן, לא שגא נזכר בברכה אחת משאר הברכות. בין בערבית בין בשחרית... ומנחה".

הטעם בזה, כיון שברין היינו צריכים להתפלל תפילת י"ח ברכות בשבת כמו בחול, ורק משום כבוד שבת לא הטריווהו רבנן ותקנו ברכה אחת אמצעית לשבת. ולכן, בדיעבר אם התחיל ברכה של חול גומר אותה ברכה וממשיך של שבת.

עד כאן ההלכה בדין יחיד שטעה בתפילתו. ויש לדון אם כך הדין גם בש"ץ שטעה בתפילת הציבור, או לא.

הנהגה באשל אברהם' מכוטשאטש מביא (שם, סימן

משיבים בהלכה

תשובות מרכזי בית ההוראה
בשאלות שנשאלו בקהל הלכה למעשה

רס"ה) שאירע אצלו מקרה כזה, שהיה ש"ץ וטעה והתחיל אתה חונן, ולמעשה מכריע שאין שום נפק"מ בין יחיד לש"ץ, ואם התחיל אתה חונן צריך לסיים את הברכה כדין יחיד, ואין חילוק בזה בין אונס לשוגג.

אכן ב'כף החיים' (שם סק"ה) מביא בפשטות מכמה אחרונים כי ש"ץ שטעה אינו ממשיך בכרכת אתה חונן, רק חוזר לשל שבת. וטעם הרב - כי מה שמתפלל כעת הוא שליח של הציבור, והם לא שלחוהו להתפלל תפילת חול אלא תפילת שבת. וכך גם פסק ה'שואל ומשיב' (מהדורא שתיאה סכ"ב).

והנה בנידון דידן, שהתחיל הש"ץ את ברכת 'אתה חונן' בנגינת הנוסח של שבת, ואם כן נראה שזכר ששבת היום, אלא שנכשל וטעה בלשונו, נראה להכריע שיפסיק ברכת 'אתה חונן' ויעבור לברכת 'אתה אחר'.

וזאת ע"פ מה שהקשה בבה"ל (סי' רס"ה ד"ה ושל) שהרי באופן שזכר ששבת היום, ובתפילת שחרית התחיל בתיבת 'אתה', הדין הוא שאינו ממשיך בכרכת אתה חונן אלא עובר לברכת 'ישמח משה' של שבת, משום שתולים את טעותו ב'שיגרא דלישנא', וא"כ צ"ע באופן שזכר ששבת היום אלא שטעה בשיגרא דלישנא ואמר בתפילות ערבית ומנחה 'אתה חונן' - מדוע לא נאמר שיפסיק בכרכת אתה חונן וימשיך לברכות תפילות שבת, ונשאר בצ"ע. ואכן ב'ערוך השולחן' פוסק שבכהאי גוונא לא ימשיך ב'אתה חונן' אלא יתפלל תפילות שבת.

ולכן כאן מצטרפים שני הצירופים - שהרי הוא שליח ציבור שזכר בתפילתו ששבת היום אלא שטעה בשיגרא דלישנא. ושפיר יש לפסוק כהשואל ומשיב והכף החיים, בצירוף שיטת הערוך השולחן.

* * *

הרה"ג ר' משה אהרן אייזין שליט"א
מו"ץ בבית ההוראה
ור"מ בישיבת קרלין סטולין ביתר עילית

מלצר חילוני שמזוג יין לכוס

שאלה:

מעשה שהיה כיהודי שנסע לטייל באזור הצפון, ונקלע ל'מרכז מבקרים' בייקב. המלצר החילוני שנכח במקום הציע לו 'טעימות' מהיינות המשובחים, אך הבהיר כי משגיח הכשרות לא הגיע היום לעבודה ואין מי שיפתח את הבקבוקים, ולכן הציע למבקר שיפתח את היינות בעצמו. האורח אכן פתח את הבקבוקים אך המלצר הרים את בקבוק היין ומזוג לכוסו של האורח...

האם מותר לשתות את היין?

תשובה:

אף שיש לומר שהיין לא נאסר בדיעבד ומותר לשתותו, מכל מקום לכתחילה אין לסמוך על ההיתר, וכן המנהג פשוט.

ביאורים ומקורות:

נקדים בקצרה את היסודות כדיני יין נסך.

איסור היין הוא משני טעמים: א'. שמא ניסכו לעבודה

זרה, ב'. משום 'קירוב', שמא יתחתן בבנותיו (וכמו פת וכישול

עכ"ם). והנה הטעם של 'קירוב' שייך רק ביינו של הגוי, אך מגע גוי

ביין ישראל - אסור רק מטעם הראשון, שמא ניסכו לעבודה זרה. נפק"מ

נוספת: לטעם האיסור משום חשש יין נסך, היין נאסר גם בהנאה כדין עבודה

זרה, ואילו הטעם של 'קירוב' אוסר את היין רק בשתייה.

גוי שאינו עובד עבודה זרה: הרמב"ם (פי"א ממאכלות אסורות הי"א) כתב להקל כישמעאלים שנגעו ביין שלנו, כיון שאינם עובדי עבודה זרה. וכ"כ הרמ"א (קכ"ג סעיף א, ועיי"ש בש"ך סק"ב) שיש להקל בהפסד מרובה בגויים שבזמננו כיון שרובם אינם עובדי עבודה זרה.

ישראל מומר לחלל שבתות: מסברא אין כאן ב' הטעמים לאיסור (חור"א, יו"ד מ"ט, ס"ק ז) אלא שקנסו חכמים שדין יינו כיון גוי עובד עבודה זרה (דברי הרשב"א, מוצא בב"י סימן ק"ט). ובתינוק שנשבה אין דינו כמומר (יו"ד סימן שפ"ה, ונקוד"כ ריש סימן קכ"ג כדין הקראים). וידועה השאלה אם חילונים מצויים שבימינו דינם כמומרים או כתינוקות שנשבו (בגן ציון סימן כ"ג, מהרש"ם ח"א סימן קכ"א, ועוד הרבה בפוסקים). וברד"א שאי אפשר להקל בשופי כיון שידועים שיש חוקי התורה ומצוותיה אלא שמדחיקים את ליבם מלעזוב את דרכם הנלווה.

האופנים לאיסור: עיקר נגיעת גוי שאוסרת היא כמגע ושכשוך ביין עצמו, אלא שהוסיפו לאסור גם נגיעה בכלי או ע"י דבר אחר, ופרטי אופניהם נדונו בהרחבה בסימן קכ"ג-קכ"ה. ובדין מזיגת יין לכוס נפסק בשו"ע: "נטל עובד כוכבים כלי של יין והגביהו ויצא היין, אף על פי שלא שכשך, נאסר בשתייה, שהרי היין בא מכחו". (שו"ע יו"ד סימן קכ"ה, ס"א). אך במקום הפסד ודאי יש להקל וכנ"ל.

אלא שיש לדון אם יש להקל גם כלי ההיתר של 'מקום הפסד'. ובשו"ת חת"ס (יו"ד סימן ק"ב) דן במעשה שהיה ספק אם היה 'חילול שבת בפרהסיא', והכריע שיש להקל במקום ספק כיון שהאיסור רק משום 'קנסא'. נמצא שבמקום ספק יש להקל גם בלא צד הפסד.

והנה בנידון שלנו ודאי שלא נחשב 'כמקום הפסד' שהרי היין אינו של האורח המבקר, ויש בזה רק משום 'מניעת רווח' שמונעים ממנו לשתותו. אלא שיש לדון להקל מחמת הספק אם דין החילונים כמומרים, שיש בזה כמה צדדים להקל, שהרי הרבה מהם אינם מעיזים פניהם לחלל שבת בפני אנשים חשובים - חרדים, וכן לא ברור באיזה 'מלאכות שבת' דינם כמחללי שבתות (ראה תשובות והנהגות ח"ב סימן ת').

אכן, אף שמצד הדין יש להתיר (שו"ת להורות נתן ח"א סימן ל"ט), ודאי שאין להורות כן לכתחילה (שו"ת ציץ אליעזר חלק י"ב, סימן נ"ו), ומה גם חומר האיסור של יין נסך שהחמירו בו על הפגם שעושה רושם (ראה דרכי תשובה קכ"ג, ס"ק ח). וכן המנהג פשוט להיזהר עד לאחת מלשתות מבקבוק יין שנגע בו מומר לחלל שבת. וראוי להביא מספר מחנה חיים (יו"ד ח"ב סוף סימן א) שכותב לפרש בכוננת מאמר חו"ל 'לא חרבה ירושלים אלא שהעמידו דבריהם על דין תורה' - שבדור החורבן העמידו דבריהם על דין התורה לשאול אם מחלל שבת כזה עושה יין נסך, לכן חרבה ירושלים.

הערה חשובה: היינות שהוגשו במרכז המבקרים הינם יקרים ואינם מבושלים. במקרה שהיינות מבושלים נפסק בשו"ע: "יין מבושל שלנו שנגע בו העובר כוכבים, מותר". (יו"ד סימן קכ"ג, ס"ג). וראה במנחת שלמה (ח"א סימן כ"ה) שיש מפורסד אין בו דין יין מבושל, וכן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (קובץ תשובות ח"א, סימן ע"ה). וראה בהרחבה במאמרו המקיף והמקצועי של הרב יהודה שרשבסקי בקובץ בית אהרן וישראל גליון ריב (סלו-טבת תשפ"א).

תשובה ערוכה

// המשך

בו מזוזה, וכשנוטלה, כאילו מוזיק אותן שידורו בבית".

כשאין לו מזוזה אחרת

ונראה לענ"ד פשוט, שאיסור זה קיים, רק כשיש לו אפשרות להשיג מזוזות אחרות לדירתו החדשה. אבל אם אין לו אפשרות להשיג מזוזות אחרות, עליו ליטול את המזוזות מהדירה שמכר, משני טעמים: א. לפי מה שהובא לעיל, החיוב לקבוע מזוזה מיד, הוא מן התורה, ואילו החובה להשאיר את המזוזה לדייר החדש, מסתבר שאינה אלא מדרבנן, כיון שאינו אלא "כאילו מוזיק", ולא מוזיק ממש את הדייר החדש. ב. היות והאיסור ליטול את המזוזות הוא מחשש למזיקין הבאים לבית שאין בו מזוזה, מסתבר לנהוג בזה כפי הכלל הידוע (בב"מ ס"ב ע"א) - "חייך קודמין", וממילא להעדיף לדאוג קודם כל לכך, שלא יבואו מוזיקים לדירתו החדשה.

וב"ה מצאתי שכך כתב להלכה בברכי יוסף (שם ס"ק ג') מטעם נוסף: "רב אחא משבחה נאון בשאלות פרשת שלח (ס' קכ"ו) התיר [ליטול את המזוזה], אם קובעה מיד בבית אחר, וכך כתב הריטב"א בחידושי מציעא דף ק"א, משם רבינו האי"י גאון... ויראה דאם הוא במקום שאינו מוצא מזוזה לבית שהוא רוצה עתה לדרו בו, והיא רחוקה ממנו שתבא לידו, כדאי הם הגאונים רבינו האי"י ורב אחא לסמוך עליהם בשעת הדחק".

ציצית, אפילו כשאין לו ציציות להטיל בכנר, גם כמזוזה גזרו רבנן שלא לדרו בבית, כל זמן שלא קבע בו מזוזה. אלא שכמו שהקילו בציצית ללבוש את הכנר, משום כבוד הבריות, כך הקילו במזוזה שלא לצאת מן הבית, בגלל הטירחה לצאת מדירתו. ולכן כשיש לו דירה אחרת, ואין טורח לעבור לדירה השנייה, אסור לו לדרו בבית בלא מזוזה.

ובמקדש מעט יו"ד שם ס"ק ג' כתב, שאפילו כשאין לו בית אחר, טוב להפקיר את ביתו, שאז נפטר ממזוזה (ועיין עוד בשו"ת אבני נזר יו"ד ס' שפ"א, שאסר לגור בבית בלי מזוזה).

נטילת מזוזה מדירה שמכר

בגמ' (בב"מ ק"ב ע"א): "תנו רבנן, המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות לו מזוזה. וכשהוא יוצא, לא יטלנה בידו ויוצא... ומעשה באחד שנטלה בידו ויצא, וקבר אשתו ושני בניו". וכך נפסק בשו"ע (יו"ד ס' רצ"א סעי' ב').

מפרשים התוס': "אף על גב דאמר שמואל, דמטילין [ציצית] מבגר לבגר, גבי מזוזה אסור, לפי שהמזיקין באין בבית שאין

הסיום של תפילת שמו"ע. ואפילו אם מוסיף אח"כ תחנונים אינו בכלל שמו"ע ונחשב שסיים תפילתו, וחוזר לראש.

שאלה: איזו ברכה מברכים על בסקוויט שמדביקים עליו שכבת שוקולד עבה?

תשובה: הרי הבסקוויט כבר נאפה לגמרי, ומה שהדביקו אח"כ זה דבר נפרד, ואם שכבת השוקולד אכן חשובה לעצמה, מברכים שתי ברכות, כמו שכתב במ"ב (קס"ח, מ"ה).

שאלה: האם יש איסור להגביה בשבת, פרחים המונחים בתוך ספוג עם מים.

תשובה: כפשוטו אין בזה שום איסור. הספוג עושה רק דבר אחד, שבמקום שישתה את המים בבת אחת, שותה את המים מהספוג לאט לאט, אבל אין שום יניקה מהספוג עצמו, שהרי מדובר על פרחים ללא שרשים, ואין להם שום יניקה. המים לא מגדלים את הפרחים, רק גורמים להם להפתח. וגם איסור מוקצה אין בזה, שהרי עשוי לנוי, ולכן אין שום חשש להגביה ולהחזיר את הפרחים.

ערוכות בקצרה

// המשך

גמורה. אם קופת החולים התחייבה לתת רק זוג משקפיים אחד לכל אחד לשנה, אין רשות לקחת על חשבון אחר.

שאלה: השוהה במלון של גויים האם מותר לו להשתמש עם קומקום של בית המלון?

תשובה: מותר. משום ש'סתם כלים אינם בני יומם', ולכן השאלה רק לענין לכתחילה, ולא מחזיקינן איסורא לומר שבישלו דבר איסור בקומקום.

שאלה: בדיני טעויות בתפילה - אם המתפלל טעה בתפילת שמונ"ע ונזכר כשכבר אוחו אחרי היהיו לרצון השני, האם נחשב עדיין עומד בתפילתו שחוזר למקום ששכת, או שמא חוזר לראש?

תשובה: היהיו לרצון שאומרים בפעם השניה, הוא כבר

שעות קבלת קהל בבית ההוראה

ע"י הגאב"ד שליט"א

8:20-8:40 בבית הכנסת קהל חסידים וד"ר לוי'ן 3 שיטון ה' ב"ב

13:00-13:45 בבית הכנסת מאקווא רבנו הם 6 ב"ב

19:15-20:00 בבית הכנסת אנטניא ה'שע 9 ב"ב

20:15-21:00 בבית הכנסת קאמארנא

והד"ר רבנרה ורביאה 14 ב"ב

שיעורים הנמסרים סבי מוריטו הגאב"ד שליט"א

יום שישי | בשעה 21:00

בבית המדרש קאמארנא וד"ר רבנרה ורביאה 14 ב"ב

ד"ר מסנות שנישור"ע אבנ"י 1

יום שישי | בשעה 09:30

בבית המדרש א"ס קודש רש"י 18 ב"ב

רש"י הלכות שמיטה ויוצ"ל

מתא שבת | בשעה 22:00

בבית המדרש לוקוע חלמיר סודיק 8 ב"ב

ד"ר שביעית הלכה לטעשה

בית הארץ לשיעור הגאב"ד שליט"א בולגה אמונת-603

לקביעת תור לטווחות בדיני סמנות ושאי ענינים ע"י הגאב"ד שליט"א ניתן לפנות לקו בית ההוראה בשבתות 413 | לשאלות הוראה ודעות בענין העלון ניתן לפנות לטל 6038055000@gmail.com

קו 'הלכה למעשה' - מענה הלכתי 24 שעות ביממה 03-8055000

